

PREU O, 30 Pts

La Roqueta

ILUSTRACION

MAJORQUINA

R. HUBS

Sumari:

TEXTE:

Na Garrida, per R. Ballester.
Afinitat, (poesia) per B. Pons Fabregues.
¡Fa plou!, (poesia) per J. Pomar.
Filla de la terra, per J. Vaquer.
Heraldica mallorquina, per Furió.
Crònica il·lustrada, per X.
Coses en broma.
Noves y passatemps.

GRAVATS:

Portada, per R. Llinás.
 CRONICA ILUSTRADA:—*Dñ Antoni Maura*.—
Conte de San Simón.—*Don Francesch Garcia Orell*.—*Bianca Iggius*.—*Adelà Blasco*.—*Ibsa Bardi*.—*Porta Pintada, part exterior*.—*Porta Pintada, interior*.—
Proves a sa murada.—*Trabriant s'Arquitecte*.—*Un barco japonès*.

La Roqueta

ILUSTRACIÓ MALLORQUINA

Aquesta revista sortirà dia 15 y 30 de cada més; publicarà articles, contes y poesies d'escriptors mallorquins y catalans, biografies de gent de cap de brot, una secció d'Heràldica mallorquina, actualitats, il·lustrada amb fotograbats d'els fets que senyali, historietes, cròniques y passatemps.

Ses cubertes y demás ilustracions d'es texte serán de pintors mallorquins.

PREUS

Tres mesos de subscripció	1'75 Ptas.
Id. id. p'els subscriptors de <i>La Almudaina</i> .	1'50 »
Número corrent.	0'30 »
Id. atrasat	0'50 »

Redacció y Administració: Conquistador, 30

La Roqueta

Il·lustració

Mallorquina

Añy I

Palma de Mallorca 28 de Febrer de 1902

Núm. 4

Na Garrida

UN dia, fa molt de temps, sa casualitat me dugué per un caminó fins á una caseta qu' estava en mitg d'es camp, amagada dins un amet-lerá y voltada de figueras de mòro que part que la tencassan dins una corona d' espinas.

Això era an es més d' Octubre. Sas primeras tronadas s'havían cuidat ja de fermós pensá amb s' hivern que s' en venia, y ses boiras volanderas, que d'en tant en tant mos tapavan es sòl, deixant caura qualche ruixada d' aquellas gotas grosses que fan sortir es calapots, venían á dirmós que se acostava s' hora de partir cap a *Ciutat* a pendre redòs.

Molts no saben qu'es s'hivern. Però, tornant a lo que vos contava, perque jò tampoch no vos ne podria doná sas fites molt netas, de lo qu'es s'hivern per qualquú, encara que hei he pensat més de duas vegadas; aquest dia, com deia, vaig podê pegar-hi una uyada, guaitar-hi, dins sa geladora d'es qui a l'altra mon no sería just que los enviasen a escalfarse per força.

Asseguda en-terra, a damunt s'escaló d'es portal, una veyeta filava un manat de sèrros que no sé si eran tant blanchs com es seus cabeys; a devòra ella, damunt sas pedras vivas que servian per ampará s'aygo de sa taulada, perque es fanch de quant plòu no arribás fins dins la casa, tenia una escudella amb oreyes un pòc esmorrellada, però que així mateix l'hi servia per banyares'hi es dits per fê corre es fus y qu'es fil sortís igual; un pòc a l'esquerra, baix d'una porxada, sentían gronyí un porçell, y dins una gabia grossa feta de fils-ferros y tapada amb una pòst qu' amparava sas aigos, duas ó tres pareyas de conís casolans menjavan herbas y fuyes d'ametlé.

Alabat sia Deu, germaneta—l'hi vaig dir passant per baix de duas branca de figuera de mòro que servían de portal an es corralet.

—Per a sempre—respongué sa veyeta

aixicantse y fent rodá es fus per no perdre es temps.

¿Qu'en voldriau deixá beure un glop de aygo si en teniu?

—Jesús, senyoret: jò voldria poderl'hei doná amb un tassó, perque vostê no deu está avesat a beure amb sa gerreta com noltros; però no en tench cap y s'haurá de aconsortá.....

—¡Qualsevòl cosa; no vos apureu; jo no he vengut per destorbarvós. Si resaveu me sab greu haver-vos desbaratada—vaig afegí, veyent qu' anava a deixá sa filoa y un rosari que duya penjat p'es brás.

S'en entrá dins sa caseta y jo no vaig podê menos de guaytar-hi. Estava neta, amb sa netedat relativa que se pòt trobá dins quatre parets referidas de mescla, sensa emblanquinâ, damunt un trispòl fet de grava y pedrolins apiconats.

Qu'entri—me digué allarganme sa gerreta ben plena d'aigo,—si está cansat aquí dins hei há un banch y si vol una cadira l'hi trauré sa de dins sa cambra encara qu'es un pòc coixa.

Mentres tant despenjá un llum de crúia, perque es sol s'era post y á dins sa casa no hi entrava més claró que sa d'es portal, agafá un manadet de payes d' un recó y bufant un poch a un parey de calius y brancons que cremavan en mitj de duas pedras grosses que l'hi servían de fogó, al punt va alçá una flamadeta y hei va ençendra es llum.

Jo duia *mistos*, però vaig volê veure com s'enginyava aquella dòna que, dins sa seua miseria, me pareixia felix y me mirava an sa riayeta a sa boca.

—Ja que som a dins ca-vostre vuy sebre que vos diuhen, madoneta, perque hem de essê amichs.

Jo nòm Françina, per servirlo, però a la vila tots tenim un *mal-nòm* y sa gent d'es meu temps encara me coneix per *na Garrida*. Vostê deu essê net de sa señora de veynat. ¡Quina bona dòna! sempre le comán

á Deu. A dins aquella caixeta quart un parey de calças blanques que me va dá. Son per quant me moriré.

Amb aixó s'havía fet ben fosch y *na Garrida*, que les horas no pareixia qu' hagués estada jove may, agafá una tauleta baixa de pí, qu' estava a un recó, y la posá en mitg de sa casa; atíá es llum penjat an es pinta d'es fumaral, damunt sa foganya, y alçant un'olla que bollia demunt es calius çenrosos, va 'scolá s'aygo dins una ferrada y lo demés heu trabucá dins un plat gran coló de café. Eran patatas bollidas an sa pell.

—Vosté perdón—me deia mentras tant, —però es meu homo no 's pot torbá gayre y en tot lo sant dia no ha menjat calent.

—Feis es vostro cap en-vant: jo m'he passetjat molt y are pas gust de descansá abans de tornarmen cap a ca-meua.

De lo que jo passava gust era de veure aquell *cuadro*.

Madò Françina buidá una sarrieta de recernut dins sa ferrada de s'aygo bullenta y cuant heu va havê remanat amb un manech de cuyarot se va asseure damunt un huró y començá a pelá ses patates amb sos dits.

—Y s'hi estasseu malalta—l'hi vaig dí—qui cuynaria p'es vostro hòmo?

—Ay, senyoret—va respondre riguent:

Tant éll com es porçellet m' anyoran qualque vegada, perque jo patesch un poc d'aufagó; per això he ha aquell capell vey

d'es meu homo dins aquell forat de sa paret. Com no tenim cap finestra.... an destapá aquell forat s' oratge passa un poc més per dins sa casa.

Aquella conformitat, aquell desconeixement de ses comoditats qu' altres troban a sa vida per carambola, que qualquú s'afanya per encalçá de bades, me feyen llástima y enveja. Me vaig despedí de *na Garrida* convençut de que s'hivern le s'en duria, sino era que per miracle es fret respectás an es que no l'hi poden tancá ses portes.

**

D'es cap de tres anys vaig torná a la vila; aposta vaig arribá fins á sa caseta amagada dins s'ametlerá y que ses mateixas figueras de moro enrrevoltaven. Hei anava ben segú de que qualque cosa hauria mudat an aquell reconet.

Ses calças blanques de la Senyora-avia encara devian esperá dins sa caixeta...?

Madò Françina filava asseguda a s'escaló d'es portal, es seus cabeys no eran mes blanchs, sa mateixa riayeta mostrava sempre sa tranquilat d'es seu esperit y duya es rosari passat p'es brás.

Casi vaig creure amb aquell adagi que s'egoisme humá sol repetí: «Deu dona . es fret segons sas robas.»

R. BALLESTER.

Afinitat

Tú 'm parles de morir, ma dolsa aimía
Sentint de m' anyoransa el desconhort!
No pensas amb esglai en l' agonía;
Es vida nova lo que tú en dius mort.

Marcida ja la flor, cau abrassada
Per les caricies de l' ardenta llum,
Però deixa llavor fecundissada
Y alegra l' aire encara son perfum.

Quant nosaltres també caurem un día
Abrassats per l' amor, com eixas flòs,
Feta pols ta bellesa, pobre aimía,
Demanant á la Mare etern repòs
En lo misteri de la tomba, fía
Qu' ens cercarem per enjendrâ un sol còs!

B. PONS FÀRREGUES.

¡Ja plou...!

(Diàlee infantívol)

—Quin fret !...quina brusca!
 quina ennigulada!
 —Una bona aigada!
 —¿Brusca? no, que pitja!
 —Y en fa de renou!
 —Vina, cosineta;
 deixa sa foganya...
 —¡No es cama d' aranya!
 —Vina a sa finestra
 y veurém com plou!
 —Qu' es d' hermós!
 —¡Avina hu veurem tot-dos!

Deixa sa nineta
 de padás, colgada!
 —Está costipada.
 —Adarrera es vidres
 guaytarém plegats!
 —Sí, sí!—Mira, mira...
 s' aigo acanalada
 cau de sa teulada...
 —Es vent bat es vidres...
 —Però están tancats.
 —Ja plou! ja plou!
 sa gallineta fa un *bou*!

—¿Un bou? ¡un òu diuen!
 —Es ja sa dressera
 una torrentera!
 —Aquelles cols grosses
 hi están ben remuis!
 —El cel com a cendra
 fa trista sa diada!..
 veurel, mes m' agrada
 quant es sol enlluerna
 que fa aclucà ets uys!
 —Es niguls corren...
 —Y ses muntanyes s'esborren!

—Ses gotes de pluja
 alsan bambolletes,
 fan caperutxetes
 que boten y ballen
 damunt es bassiots...
 Mira, mira, mira...
 ¡Vaja una arruixada!
 ¡Ja cau pedruscada!
 —¿Veus allá com corren
 aquells quatre atlots?
 —¡Ja plou!—¡Ja plou!
 ¡Sa gallineta fa un òu!

¡Jès!.. ja n' hi ha un de grapes!
¿deu essê En Jeroni?
—No, no; qu' es En Toni.
—Es veeer!—No t' en rigues!
—Y tot s' h : enfangat!
¡N' hi dará el Sen Pere
amb unes corretjes!...
Perque tú el festetjes
me fas una rabi..!
—¿Qui? ¿jo? ¿vas errat!
—Vaja quin pop
ha agafat!—Ha quedat xop!

—¿Perquê d' es rosari
de pasta tan fina
que t' dá sa padrina,
tú l' hi regalares
peres y aubercocs?
— ¡Com qu' ell sempre 'm dona
niuets d' oronelles,
o rams de roselles;
y 'm posa violetes
p' es cabeis, y flocs!
—Ay, acostet,
Francineta, que fa fret!

Sa calentoreta
de ses galtes teues
propet de ses meues,
quin consol que dona
ara que fa fret!
—¿Quants de sous m' estimes?
—¡Molts!... ¡una somada!
—Dam una besada!

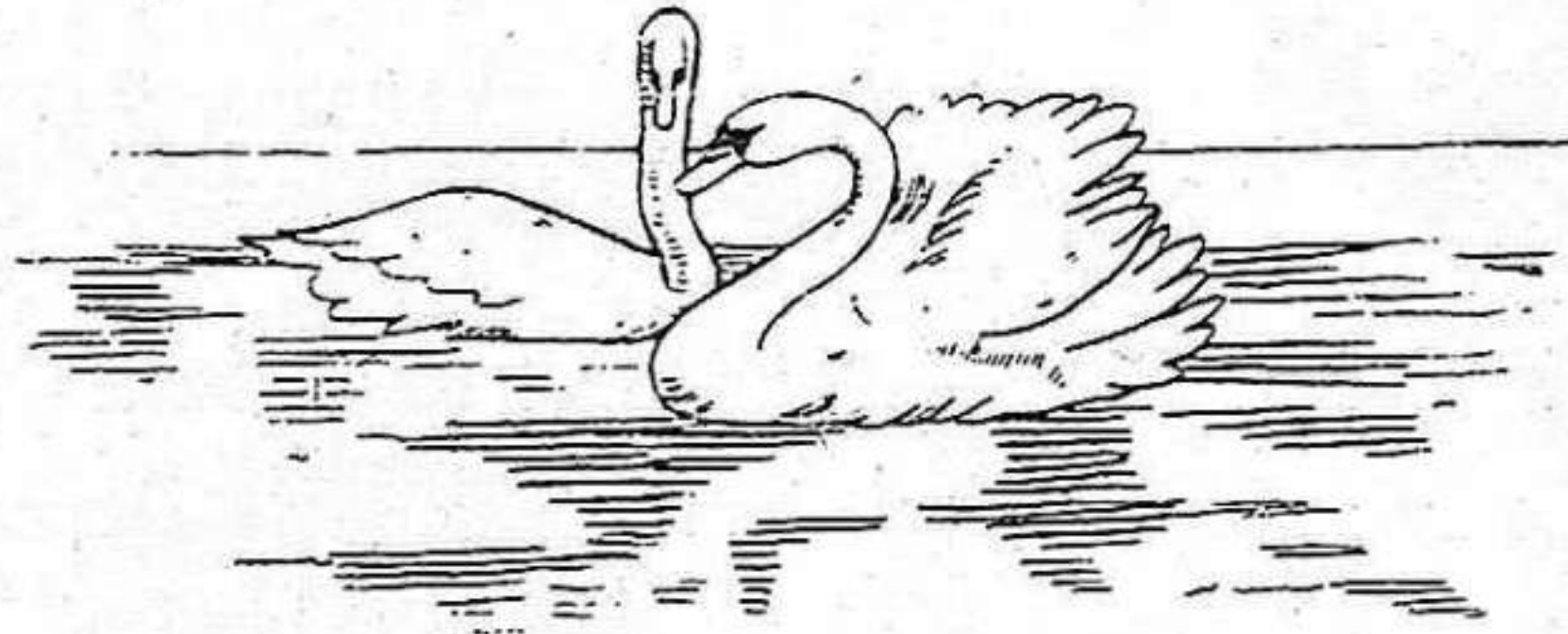
—Jès!... pero... ¡no hi juguis
amb En Toniët!
—Ay cosinet,
veim ploure y no tenim fret!

—¿Obrim?—Sí!... ¿L' has vista?
¡una cadenera!
—Un gorrió m' pens qu' era!
—¡Quin cop en es vidres!
—¡Y totduna ha fuyt...!
—Miraltê, ja torna!
—Fuig de sa nevada!
—Aquesta vegada
entrará... ¡sí! ¡ara!
—¡Es mal temps l' ha duyt!
—Alsa petit!
—Agafêl..!—Ja 'l teng!.. ¡Garriit!..

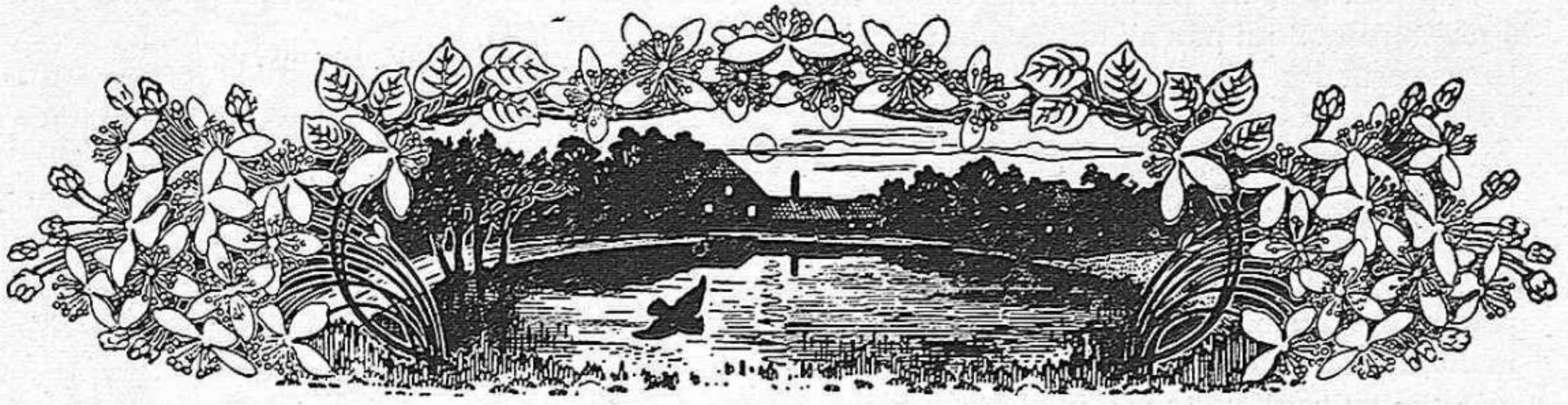
—Vol fugir!—Tremola,
batent ses aletes!
¡ay quines plòmetes
tan fines, tan fines,
que té s' aucellet!
—Guarda'l que no fugi!
—Li daré halenades,
li daré besades...,
y a dins ses mans meues
ja no tendrá fret!

—¿Y a mí? ¿y a mí?
—Quant grandets tot-dos serém
llevores mos casarém!
—¿Y me tractarás així?
—¡¡Sí!!

JAUME POMAR.

Filla de la Terra

D'els anys primers de la seua juvenesa apenas conservava tendra memòria, com no fossen les carícies de sos pares. Y petites ditxes que temps enrera havia disfrutat se li presentaven tan grosses é inmensas qu'apenes la seua intel·ligència podia abraçar completes.

La nina havia crescut y ja era don .

Las setze primaveres li anunciaven un canvi en lo seu modo d'esser.

Ja no era la nina inocent que crusava les aules del col·lègi cantant cansonetes d'amor y fuyetjant llibres d'estampes; ja no anava tot i sola p'els carrers; ja no vestia nines de cartó ni jugava amb olletes de terra y amb cuines de llauna; era ja una dona que cuidava la casa, era la senyora después de sa mara, la qui prenía part en totes las converses de familia, la qui escoltava y era escoltada, la qui mandava a las criades, a n'aquellas criades que l'havien vista neixe y que l'havien mandada temps enrera quant era nina.

Les voltes d'el mon, la edat de la Terra, ho volían així.

El canvi sufrít, era el premi de la creixensa y el càstig de la joventut, la mort de la innocència y el neixament d'el dever.

La flor desfuyada havia donat fruit.

Entrava a la vida, pronta qui sap sería esposa; la naturalesa li entregava en las seues mans lot lo que concedía a les altres; ja no hei havia secrets per ella. Les portes de la societat se li eren ubertes y entrava dins ella.

Sería mirada p'els carrers, aniria de balls y de teatres, figuraria en els salons de les societats, sería obsequiada p'els joves pretendents, sería estimada p'el qui fos son marit.

Dins lo curt espai de vintiquatre hores

passava d'un estat a l'altre tan diferent qu'apenes comprenía com pogués haverhi dins el curs de la vida canvis tan secs.

L'endemá vestiria de llarg.

Vestí de llarg era una concessió, molt grossa per ella que fins a l'hora havia duit taldetes curtes y per consegüent se cóua amollada en trunyella y per allá ahont havia anada havia sempre passat com una nina.

Cansada de pensar y dominada p'el cansanci del trafec que durant tot el dia havia fet, quedá adormida na Carmeta no sense antes haver donat una darrera mirada al vestit qu'el diá sigüent havia d'adornar el seu còs y que com a maravel·la se dibuixava devant els seus uys.

**

Despertá dematí, a la sortida de Sol, y quant obrí els uys se crusá la seua mirada amb la d'els seus pares qui la contemplaven devant el seu llit.

Quant los vé na Carmeta, s'aferrá p'els seus colls y donantlos una besada botá del llit, mentres una riayeta adornava els seus llabis.

Y se vestí de llarg y se pentinó amb sa cóua alta y s'empolvá y així satisfeta sortí del seu quarto.

Sos pares l'acompanyaren al menjador.

Era dixosa; ja era dona.

—¿Veritat que anirem anirem anit al teatre y an el ball de la societat? digué na Carmeta a sos pares mentres barenaven.

Mes los pares de na Carmeta se miraren, una llágrima brotá d'els seus uys y amb veu trista y amorosa li contestaren.

—No filla meva; no pots; t'estimam; tu no ets com ses altres.

Aquesta derrera paraula impresioná molt a na Carmeta qui per no entristí el cô de sos pares procurá dissimulâ en lo possible la forta impressió que li havia fet.

Alegres, ríquent, acabaren de barenâ.

Después na Carmeta s' en entrá al seu quarto y se mirá a n' el mirai.

Apenes era guapa, estava prima, molt prima, sos uys brillaven malaltissos; les séves mans, los seus dits, tot presentava un color grog; si se passava la ma p' el còs apenes se trobava carn; era pell y òssos; no hi cabia dupta, *no era com les altres*.

Y passá el dia trista, tot lo qu' havia pensat la nit abans, tot eren somnis donat qu' aquelles ditxes, aquelles felicitats, no eren per ella ni podían esserho.

El capvespre los seus pares, la baixaren al jardí per alegrarla un poc.

Conversant asseguts a un pedrís digué el seu pare, fítsantsé en un tarongê qu' al revés d' els altres presentava les fuyes molt mosties.

—Aquest abre l' haurem de rebassâ, tant mateix no serveix per res; no donará fruit may y lleva forsa a n' els altres.

—¿Y perquè?, li preguntá na Carmeta amb gran curiositat.

—Perque no es com els altres.

—¡Ah...! Digué na Carmeta mentres el mirava amb compassió y pensá per ella mateixa:

—*Es com jo*.—Después amb veu de súplíca digué.

—No el rebassis, jo el cuidaré y per ventura el posaré bo.

Si ho vols així no el tocarem, li digué son pare mentres la besava amorosament.

Y desde aquell dia na Carmeta cuidá del tarongê malalt, del que no era com els altres, del qu' era com ella.

L' apuntalá, li netetjá les fuyes, li tayá les rames seques y el regá y li fé quants de cuidados pogué per ferlo tornâ hermós, *com*

els altres..... fins que 's posá malalta y s' hagué de jeuré.

Tres mesos va està rendida; sense sortí del dormitori, sense aixicarse mes qu' unes quantes vegades qu' el metje l' hei va permetre una horeta amb la condició de que no es mogués del capsal del llit.

Y la malaltía de na Carmeta va aná pitjorant y se varen perdre totes les esperances de salvarla.

**

Un dia qu' estava molt mala va rebre la visita d'una amiga séua del col lègi qui anava a ferli sobre el séu pròxim casament.

Na Carmeta la va rebre amb molta satisfacció, però mentres conversaven la varen sorprendre uns renòus estranys que sentia an el jardí.

Mai los havia sentits per espay de tres mesos.

No pogué més, s' aferrá a n' el coll de la seua amiga y mentres la besava li digué:—Aguantem, aguantem, dum a la finestra; vuy veure qu' es.

Y en brassos de la seua amiga aná a la finestra.

An el jardí un homo a cops de destrál tirava en terra el tarongê malalt, aquell qu' ella havia cuidat tant, y els tròssos de la soca anaven a morí baix les soques dels altres qu' un altr' homo regava amb molt de cuidado.

Na Carmeta sofrí una grossa impressió y mirant la seua amiga, li digué:

—Ja heu veus María, tu demá te cases y jo me muir, com el tarongê; *no som com ses altres* y ell tampoc heu es.

Y caigué desplomada baix d'els pèus de la seua amiga, com queyen baix les soques d'els hermosos tarongês els tròssos de l'altre que la destrál xapava.

Y ya no en curá.

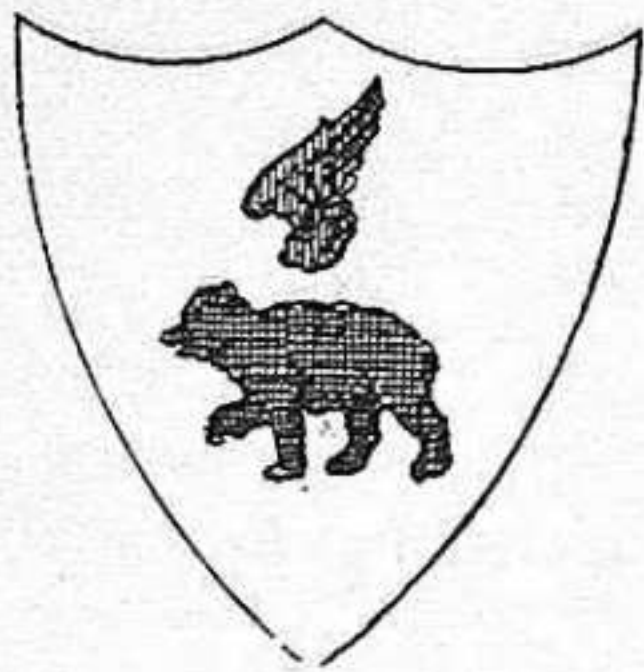
JORDI VAQUER.

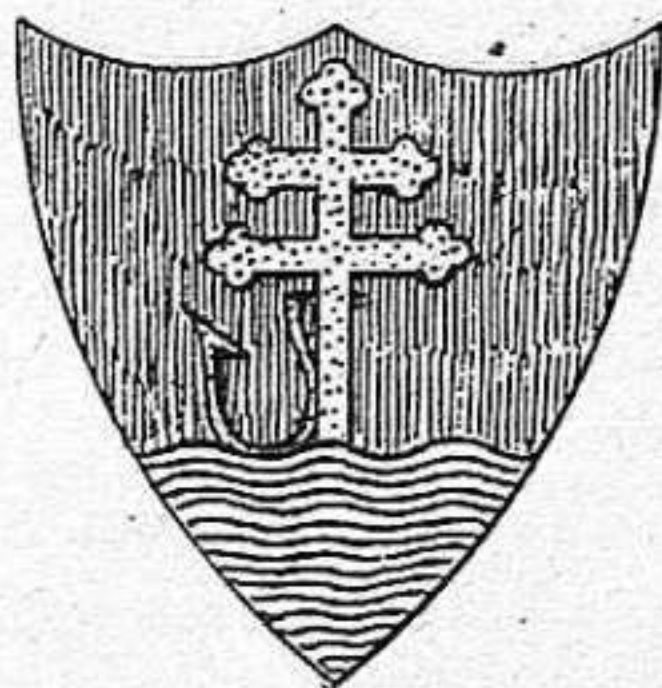

Noms, armes y noticias de ses families de Mallorca ¹

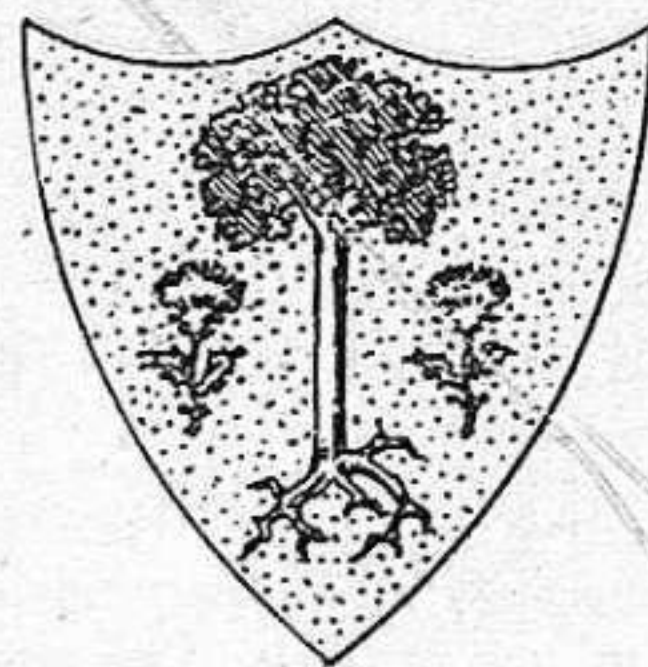

Alós.—Llinatge espargit entre alguns pobles de Mallorca. La casa principal de Alós de Catalunya representada en el día per los Marquesos de Alós y de Dou fonch declarada *noble mallorquina* en 12 de Maitx de 1773. Té provat el seu nom en las Ordres Militars de Santiago y Sant Joan de Malta y en la Confraria de Sant Jordi dels cavallers, y en las Maestranses de Sevilla y Valencia. Armes: *sobre camp d'argent una ala negra y un ors del mateix color.*

Amer.—Llinatge estés a Mallorca. La casa principal dita Amer de la punta quedá estingida per Troncoso en la casa d'Orlandis. Tenía el nom provat en la Confraria de San Jordi dels Cavallers. Armes: *sobre camp roig una creu patriarcal y un an d'or sortint de les ones de la mar.* Se troben en el claustre de San Francesch entrant per la porteria á ma esquerra.

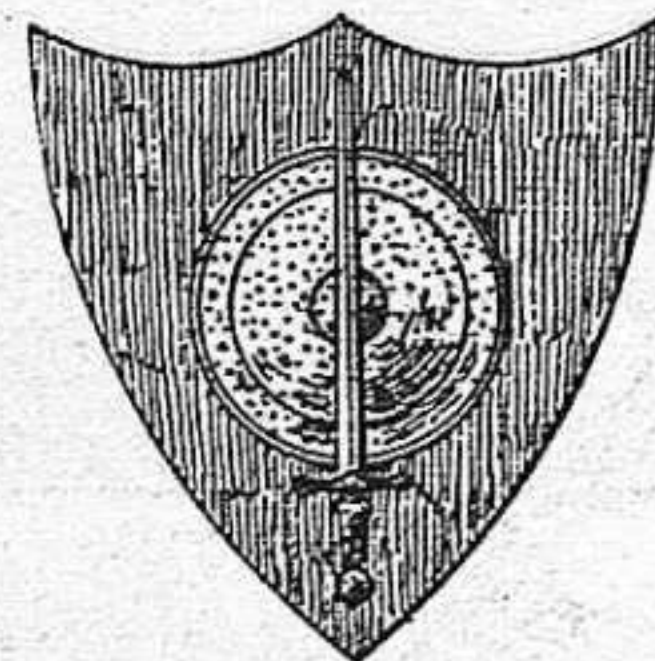
¹ Per error de caixa al tractar en el derrer número de la familia Albertí, equivocarem l'any en que fonch representada en la convocatoria per elegir missatger a les Corts de Monço. En lloch de 1642 ha de dir 1469.

Alsina. Llinatge estés a Mallorca: Armes: *sobre camp d'or una olsina natural arreballada, acompanyada de dues flors de cart naturals.*

Amorós.—Llinatge estés a Mallorca. Armes: *sobre camp d'or un pelicá negra alimentant el seus fills.*

Aloy.—Llinatge estés a Mallorca. Armes: *sobre camp roig una rodella d'or carregada d'una espasa guarnida del segon es-malt.*

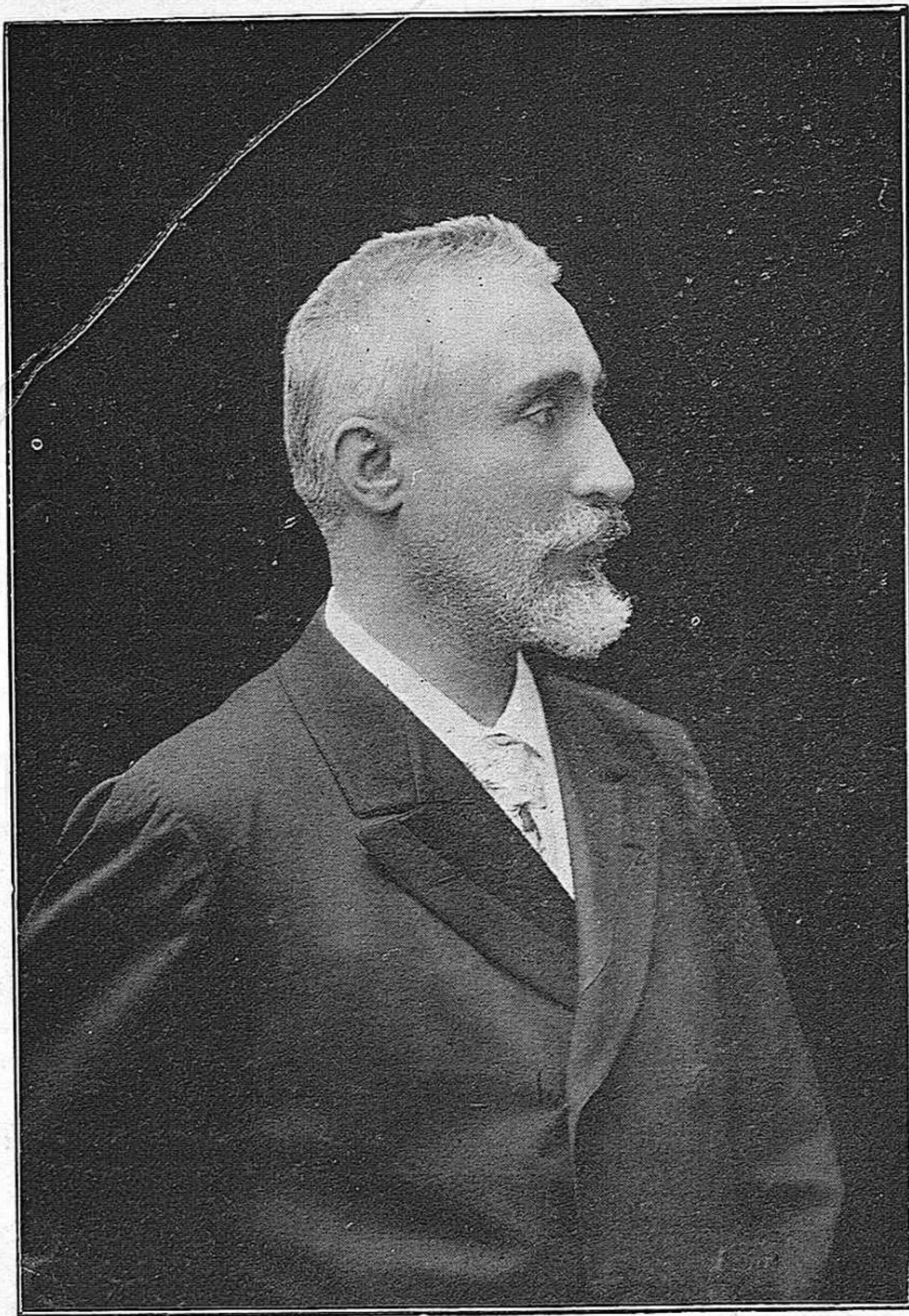

Crònica ilustrada

D. ANTONI MAURA.—CONTE DE SAN SIMON

D. FRANCESCH GARCÍA ORELL

ENDEMÉS d'els retratos que publicàrem en es número passat d'els qu'havien influït per obtenir es derribo de ses murades hei faltaven els de tres persones que han trabayats cada una d'elles dins diferents mol-los.

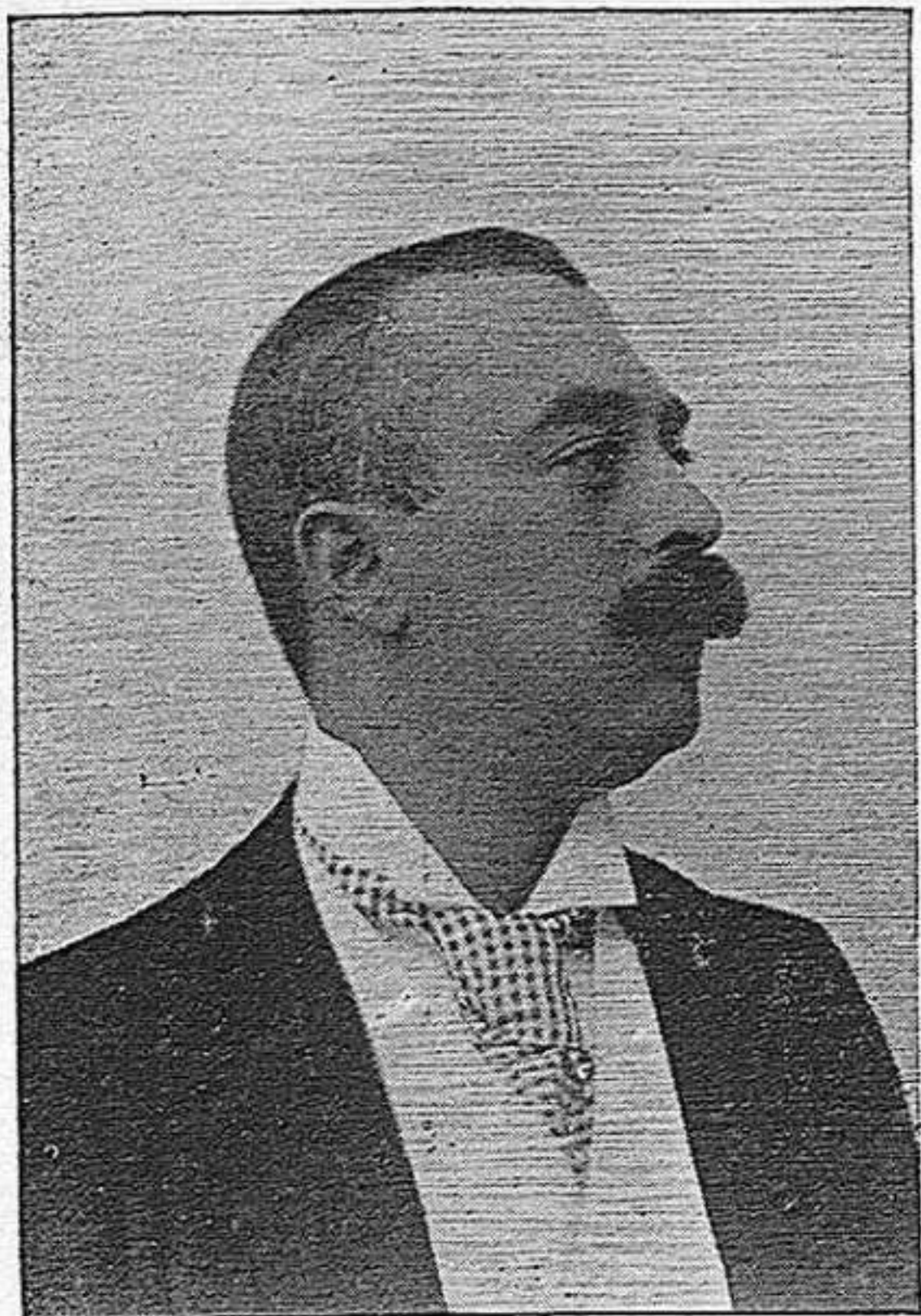

Don Antoni Maura

Don Antoni Maura pot dirse fou es primer que obrí es camí perque vengués es derribo. Ell fou qui va fer desapareixe ses *zones polèmiques* qu'eren s'estorb mes gros per s'ensanche defora murades. Desaparesquent dites zones se pogué comensâ s'edificació de casals ahont solament abans s'hi aixecaven cases de fusta.

La nit en que s' Ajuntament il·luminá sa fatxada va fer justícia y junt amb so retrato d' es general Weyler aparesque es de don Antoni Maura, ses dues grans figures qu' han obtingut d' allá dalt lo que desitjava es poble de Palma.

Conte de San Simon

Es conte de San Simón ha estat un d' els nostres representants que també ha posat ses seues energies é influencia per complaure an els concejals d' el nostre Ajuntament quant foren a Madrid per obtenir es derribo de ses murades. A la Casa de la Vila han sabut recompensar tan apreciades trabais y han nombrat an el Conte de San Simón, fill ilustre de Palma.

Un d' els qu' han trabaiat amb més constancia encara que les seues feines no hajan traslluit an el públic estat es concejal republicá don Francesch García Orell, qui darrerament ha estat nombrat de sa comissió de derribo de ses murades.

Ell fou qui amb perseverancia, amb gran tenacitat prepará el terreno y va esser el porta-veu de l' idea dins el Consistòri.

Les tres personalitats polítiques qu' avui publicam poden estar satisfetes de les seues gestions.

La millor paga per ells ha de esser s' agraïment d' es poble qu' els ha elegit com a representants seus.

Es general Weyler, don Antoni Maura y es Conte de San Simon han estat invitats per assistir á la cerimonia de tomar sa primera pedra de sa murada de sa porta de Pintad.

S' iá un aconteixement afalagador veure reunits p' el benestar de Mallorca els homes d' els distints bandos politics.

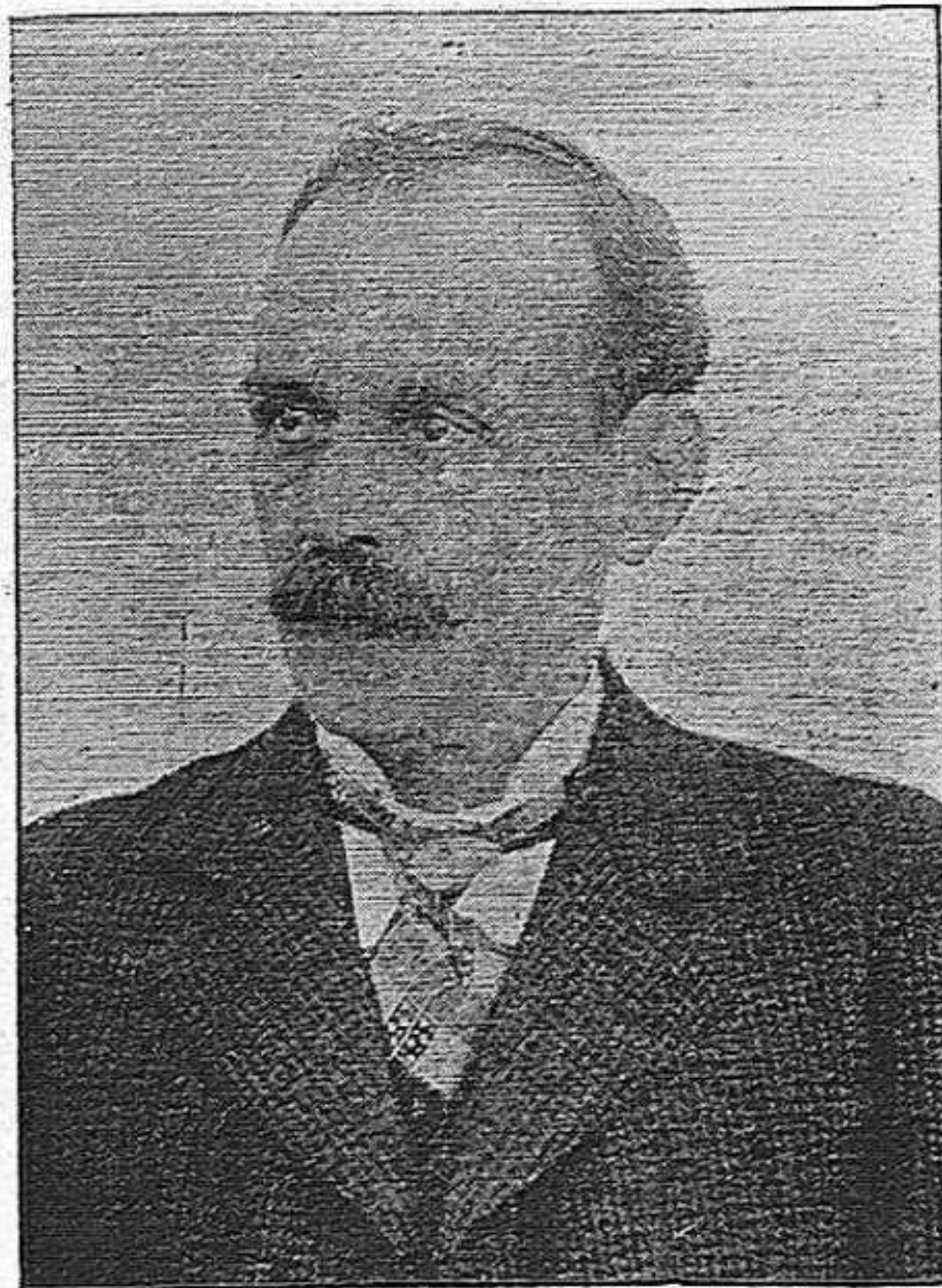
La seua venguda seria profitosa per Mallorca si al mateix temps de derribarse els pedrenchs d' els murs servissen també per veure caure els vestits extranyes de l' antiga politica corcada y tirada a perdra y la vestissen de l' honorable tola d' els antics jurats de Mallorca y així posats en el vertader lloc, podrien mirar lliures de tot compromís de la política al ús p' el benestar de s' nostra terra y serien llavoneses la part eixent per ahont sortirien els desitjos d' els fills de la terra qu' els haurie elegits.

*
* *

BIANCA IGGIUS

L' art per si sol avasalla l' esperit, mes quant es tan gran y vertader com el de la Bianca Iggius qui uneix a ell una figura elegantíssima, de dona hermosa, llavoneses es irresistible; es el gran vencedor, es el tirá qu' ens forma fortament aprensar-nos dins el llassos desitjats de l' expressió artística.

La Iggius venia a Palma en condicions ditícils. S' haver admirat antes a la Vitaliani fa qu' els seus talents sien recordats per tots, però la Iggius en la forsa de la joventud y en la exuberancia d' el seu talent artistic ha sabut sentar un bon fonament, ha sabut posar rels dins el públic que s' ha fet seu y que cada nit l' ovaciona y felicita.

Don Francesch García Orell

Il·lustració: Mallorquina

Es qu' ella, endemés de les seues relevants condicions se sab fer simpática a la primera sortida, es una verdadera enamorada de s' art an el que dedica tots els seus afanys, totes les seues vigílies.

En les obres qu' ha donat a coneixe ha mostrat la ductilitat d' el seu talent, adaptantse a la realitat d' els distints personatjes qu' ha interpretat.

A tots ells ha posat tot el calor de la vida y totes les vehemencies de la seua ánima d' artista.

Cuida grandement de tots els detalls donant an el personatge una visió perfecta de la realitat, fent de l' art verdader mirall ahont s'hi veu tota la veritat d' el mon vivent.

Es una artista plena de gracia y de distinció, cada paraula, cada moviment, corresponen a la situació d' el personatge.

Vest amb molta elegancia y els aimants de la moda poden trobar en ella un gust aristocrátic.

La seua fisonomia es expresiva. Més que descriurela preferim copiar els sigüents versos que la retraten:

Comme candida é Bianca é comme fina!
Giglio la fronte é tra mughetti appare
Garofano la bocca piccolina
Gli occhi son giacinti, e son due rare
Gardenie l' orecchie, e la manina
Che non si vede, é anch' essa un esemplare
Dell' odorosa zagara regina.

La Bianca Iggus ha sigut molt considerada y atesa p' els grans escritors y artistes. Posseeix autógrafos, felicitantla d' en Onhet, d' en Gabriel d' Annunzio, d' en Puccini, d' en Rovetta y altres autors italians.

Palma ha estat el punt d' Espanya, ahont ha trabayat la Iggus, y de segü deu haver quedat satisfeta, perque els aplausos y els elògis van creixent cada vetlada.

* *

D' entre els artistes qu' acompanyen a la Bianca Iggus n' hi ha qui mereixen esser consignats, perque el seu trabai es vertaderament artístich.

La característica senyora Rossetti captiva cada nit, per sa naturalitat de l' acció.

En Florindo Bertini, es un còmic qui poseeix una bona escola y endemés molts de recursos escènics.

D' en Sainati, podém dir qu' es un jove de talent y qu' estudia molt ses situacions còmiques d' els personatjes qu' a ell l' hi encarreguen.

* *

Bianca Iggus.

«HANSEL UND GRETEL»

L'òpera d'en Huperdinck estrenada darrerament a Palma resultà un aconceixement artístic, y ahont els aficionats aimants de lo nou troben en el cuento musical sa plasticitat

d'els sons y una recullida de les cançons populars que formen els distins temes de s'òpera, lo qu'acredita al mestre Huperdinck de vertader enamorat d'el foctorisme.

Avuy publicam els retratos de les dues intérpretes d'*Hansel und Gretel* las senyoretas Blasco y Bardi, qui possaren en els seus papers tota s'ingenuitat d'els infants d'es cuento d'en Grim.

El trabai de dites tiples era més meritòri perque en l'obra no he ha frases d'aquestes que diuen *jo sou el tenor, jo sou la tiple* y que serveixen per ferse aplaudir quant se troba sa primera ocasió.

**

Las tiples Adela Blasco y Ibsa Bardi de ses qui publicam els seus ratratos per no haver estat posible insertarlos en el número passat, foren celebrades p'el públic de Palma.

La primera p'els afanys qui posava en'el papè d'*Hansel*; logrant encarnar-lo amb certa tendresa.

La senyoreta Bardi, dotada d'un esperit vaivê, era sempre vista en molt interés per la gracia é ingenuitat amb que interpretava el papè de *Gretel*.

**

Respecte a s'obra d'en Huperdinck escriu un d'els nostros millôs critics musicals.

«*Hansel und Gretel* se presta a un anàlisis y exposició formal de tema com els que se fan de ses obres d'en Wagner.

D'aquest tabay se deduiria qu'els *leit motive* están felisment trobats, mantenen es paralisme amb l'idèa dramática ó amb el texte, penetren dins ell, se tornen ductils y ple-gadissos, se trasformen, enllassen y entretixen sense cap violencia, ans al contrari, amb perfecte rahó y llògica com si una lley natural d'atracció les fongués ó separás segons ses exigencies d'es discurs musical, de s'acció ó d'es texte concret.

D'aquesta fusió d'elements,—cants, ritmes, perfils,—qu'en certs passatges pareixen indissolubles, broten a cada passa frasses episòdiques, qu'en elles tenen son origen d'ideal inspiració; sorgeixen línies melòdiques de suggestiva hermosura y moments de intensitat dramática qui logren imposarse seriament.

Adela Blasco

SES MURADES

P' els esperits pessimistes això de ses murades no els-e ve bé, pues per ara els encarregats d'el derribo s'afanyen y la cosa marxa com una seda: es dir que d'anar així dins dos mesos comensarán a ser tomades ses murades de Palma.

El lloc designat per comensar el derribo es per la porta Pintada, a fi de donâ espai al front de l'estació d'el Ferro-carril.

Devant dita estació quedarà una plassa de 150 metros d' llargaria per 100 d' amplaria y a ella hei desembocarán dos carrês de 40 metros d' ample y es d' els Oms y Caputxins.

Endemés es perímetro indicat compren 260 metros de carrê—de 40 metros y quatre carrês de 10 metros d' amplaria qui confrontarán amb els d' es Caputxins, Diputació, Cassador y Arc de la Mercé y desembocarán a sa vía de circumv lació, d' una amplari de 40 metros.

Sa superfície total de vía nova es de 27.000 y pico de metros.

**

Dirigirá els primers trabais del derribo l' enginyer jefe d' aquesta provincia don Eusebio Estades.

Dit senyor fou obsequiat aquets dies amb un dinâ en el *Circulo Mallorquí* p' els enginyers de camins per havê sigut nombrat fill ilustre de Palma.

**

La primera plassa qu' es farà el ensanxe durá el nom d' el autor de *La Ciudad de Palma* honrant així al qui promogué fundament s' asunto de ses murades.

**

Cada contracta de derribo comprendrá un baluart y una cortina, sense que puguen comensarse altres derribos fins qu' aquests estiguen acabats, venentse els trasts, procedents d' es derribo, quin valor servirá per pagâ els gastos qu' es vagen fent.

**

Hi ha gent qu' es diu aimant de lo tradicional y de lo històric y llamentia que desaparesquen ses murades qui daven a sa nostre ciutat cert caracter arcaic, el mistèri qu' enrevolta tot lo passat, com si d' elles se desprengués el perfum d' els temps cavallerescs.

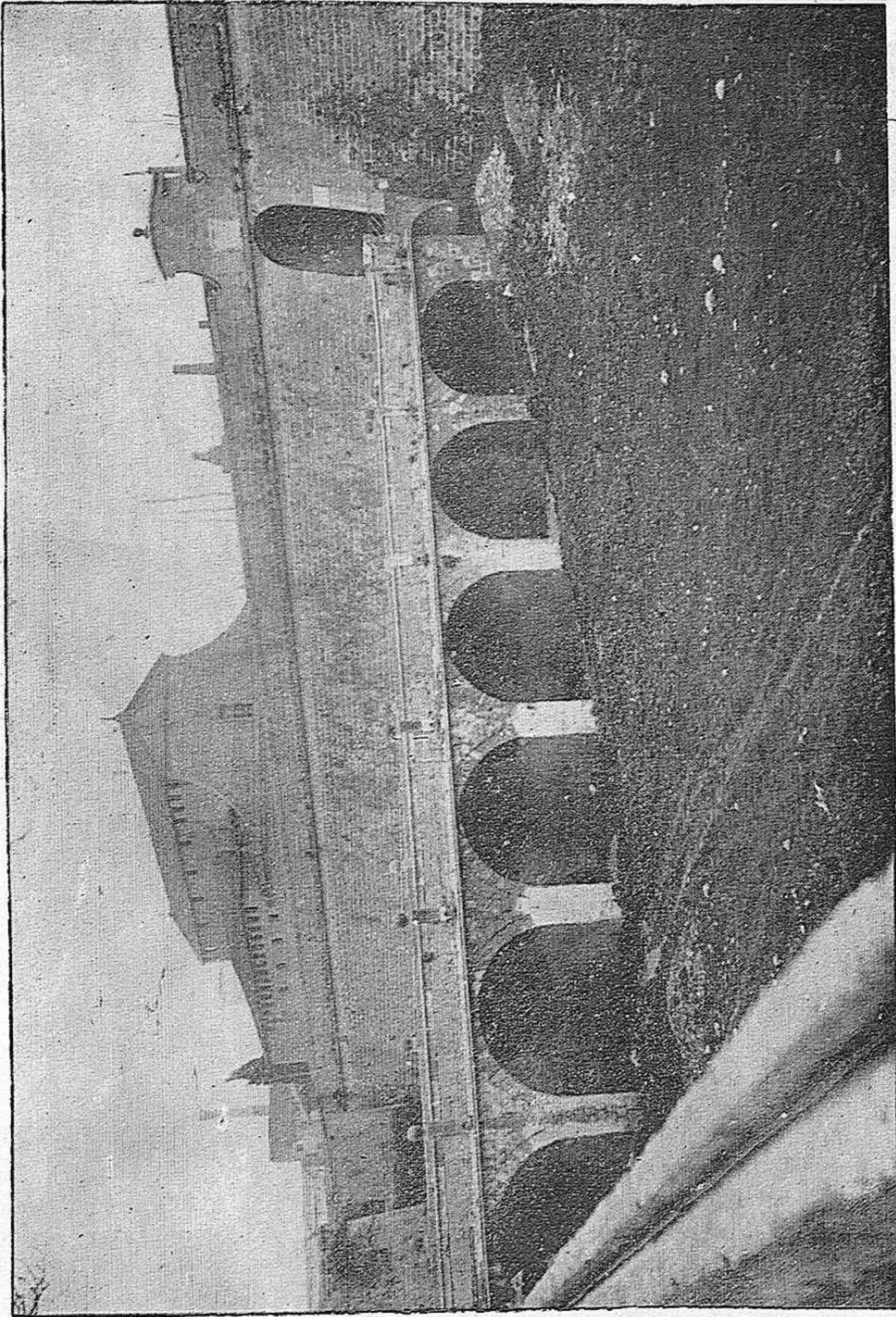

Ibsa Bardi

Il·lustració Mallorquina

Però ses nostres murades son com don Quijote comparat amb el Cid. Els nostros murs no han sostengut cap siti, no ha lliurat a sa nostre ciutat de cap atac de tropes enemigues, han servit solament per anà a prendre el sol en s' hivern y sa fresqueta d' els decapvespres, d' estiu. Per això sí, resultaven un passeig deliciós, d' ahont s' abarcava hermoses vistes, però ara, comensat el derribo, els carrers aufegats, els pobres habitants en cases homides y sensa espazi; tots aniran cobrant lo qu' els-e faltava; els carrers tendrán renovació d' aire,

Porta Pintada. — Vista exterior.

la ciutat perdrá el cinturó que la sofoca y a l' ensanche podran aixecarse nous casals en condicions higièniques y amb certa economia per les classes necessitades.

Podrá fugirse d' els carrerons foscs y plens d' homitat, d' els derrers pisos tan incòmodos, principalment en Palma hont no heí ha ascensó y es té que pujar durant el dia moltes vegades s' escala de vuitanta y pico d' escalons, que son capassos de fê patir d' aufagó fins y tot an el qui tenga els pulmons com a ferro.

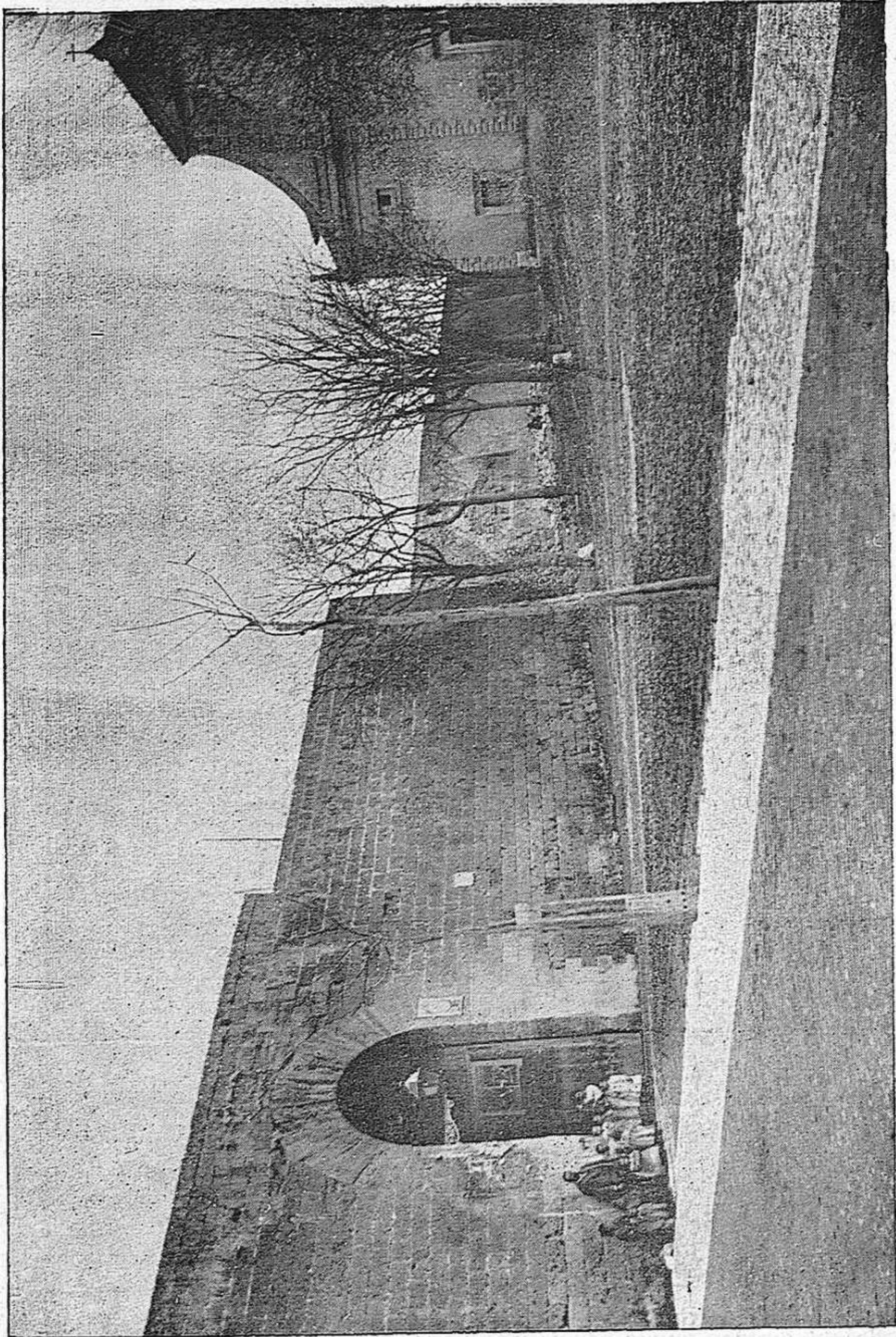

**

Han comensat ja els treballs preparatoris per tomar el primer tròs de murada.

Acompanyen an aquest número les vistes de lo que primer ha de tomarse: la part interior y la part exterior de la porta Pintada.

Sucesivament anirem publicant tota la murada de Palma a la fi de que si temps envant arriben a desapareixe d' el tot pugui conservarse estampat lo qu'era sa nostra ciutat abans d' el derribo.

Porta Pintada. Vista interior.

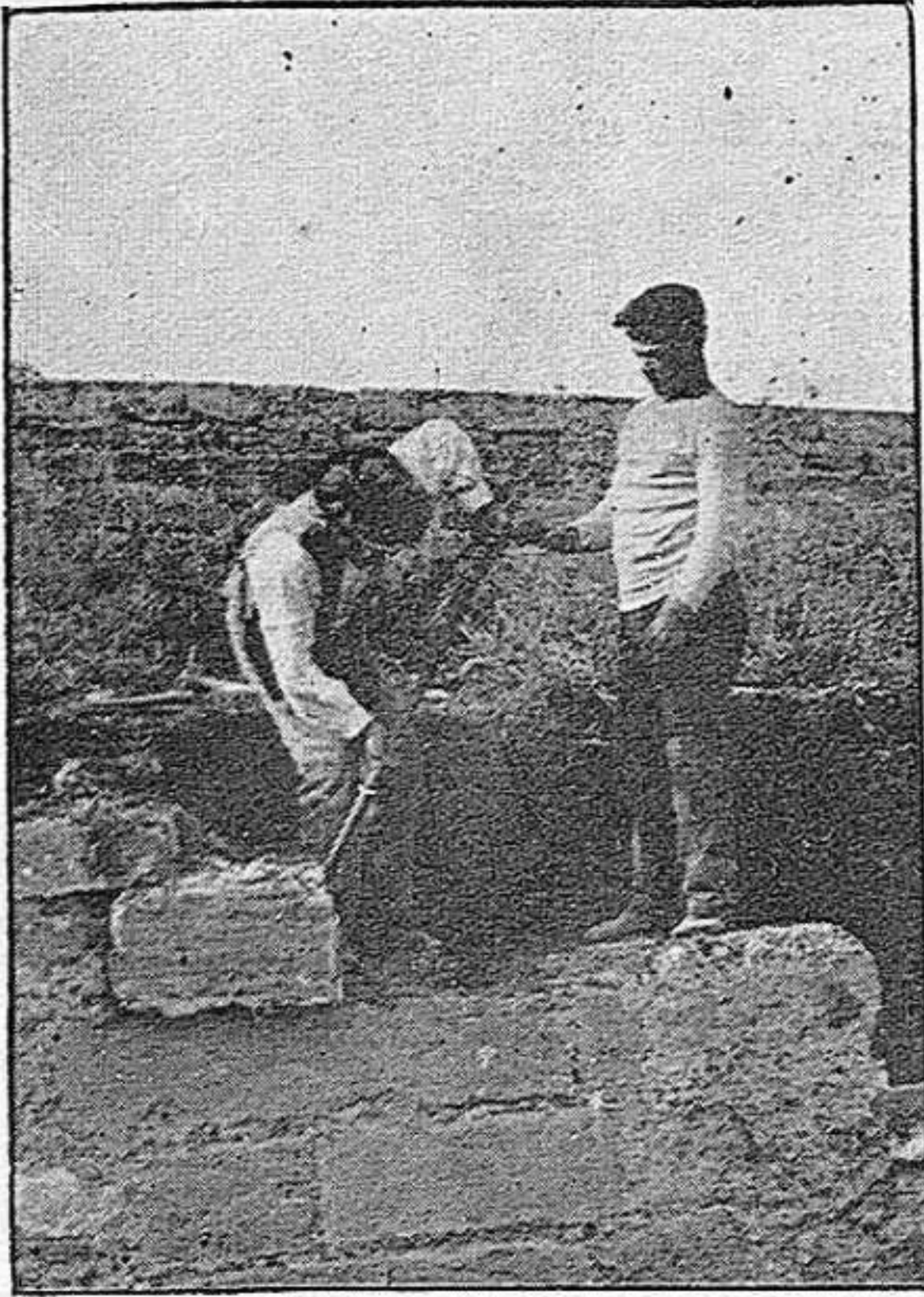
Dies passats una comissió d' el ram militar va fer s' entrega a s' Ajuntament, de ses murades de Palma, desde el baluart de Santa Creu fins el d' el Príncipe.

Doná fe de s' acte el notari don Guillem Sancho.

Al mateix temps dita comissió militar doná a s' Ajuntament un feix de claus de ses portes y demás dependencias de ses murades.

Il·lustració Mallorquina

l'roves a sa murada.

Desde llavonses, Palma es senyora de lo seu pot comensar quant vulgui l' ensanxe.

* *

En els gravats qu' acompanyen aquestes retxes se pot veure ja els trabais preliminars p' el derribo de ses murades.

A un d'ells, dos obrers estan profundisant es trispol de sa murada per sebre sa formació d' els murs.

A l' altre se pot veure al Arquitecte municipal mentres está trabayant per s' estudi d' el derribo.

De les proves fetes a sa murada s'ha comprovat lo qu' es sospitava: qu' eren murs de mitjans omplits segurament amb la terra que fou estrèta d' els fòssos.

* *

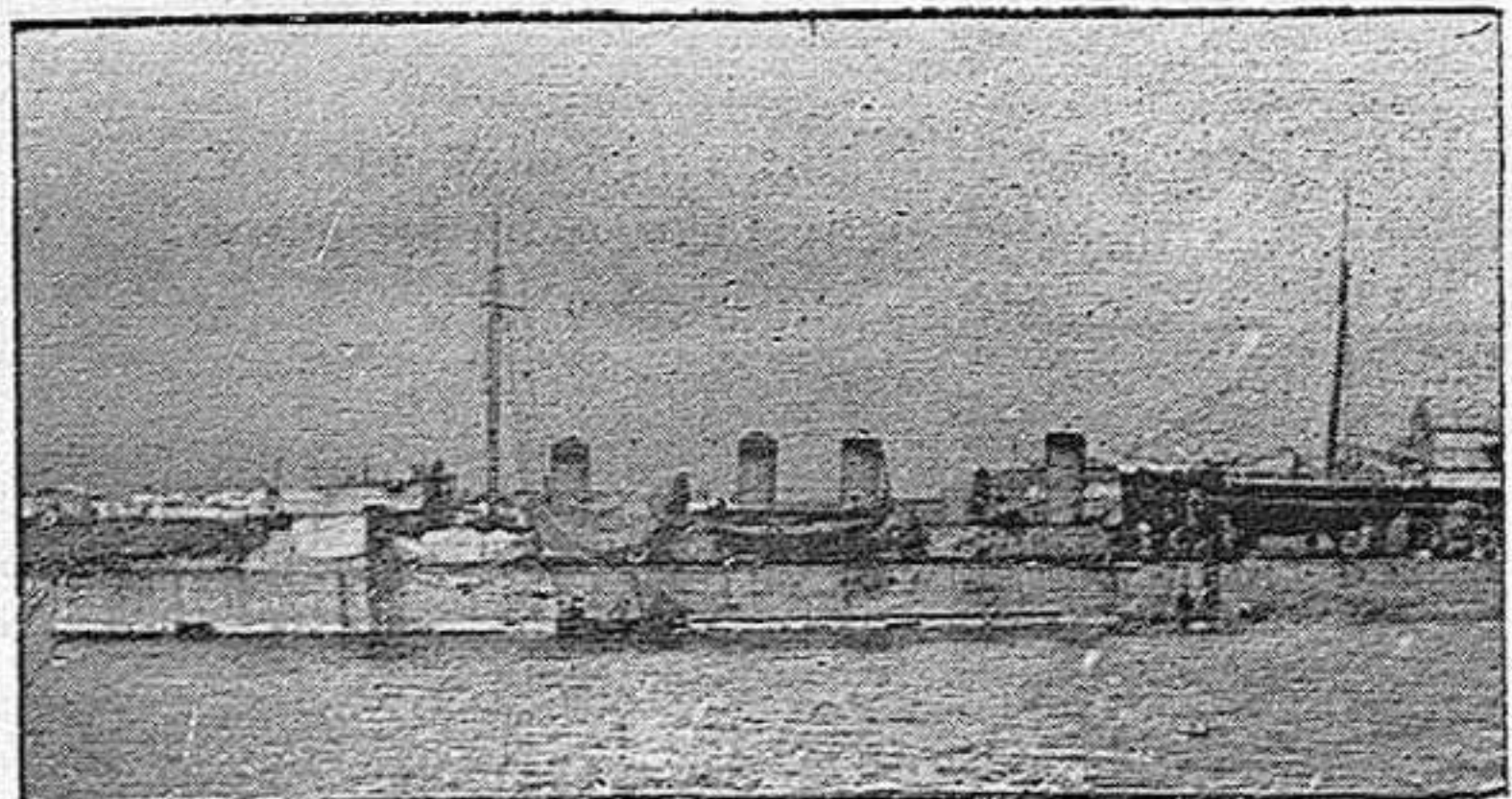
S' Arquitecte trabayant

UN BARCO JAPONÈS

Fa pocs dies fondetjá dins el nostro port un barco de guerra japonés.

No se tenia record que cap barco de guerra de dita nació hagués vengut a ses nostres aigos y això despertá l' ocasió per anar-lo a veure.

Era un *destroyer* de 363 tonelades, denominat *U Kayaman*, d' el que publicam una instantánea.

Un barco japonés.

Coses en broma

Donya Mariana no té criada y fa sa friolera de set setmanes qu' en cerca.

Es cap darrê s' en presenta una de Santanyí ab so sol senyat a sa cara.

—Supòs que saps fê totes ses feines d'una casa—li preguntá donya Mariana.

—Si senyora, se fregâ, rentâ, escurâ, cuinâ y tot lo demés.....

—¿Y pastâ qu' en saps? perque noltros pastam en casa. May he pogut tolerâ que me manuclassen es pa.

—Ja heu crec qu' en sé y bon puny que tenc. Figurse que de sa darrera vegada que vaig pastâ encara tenc ses ungles plenes de pasta!

**

A sa Cámara de diputats d'els Estats Units aviat s' establirà sa votació per medi de làmpares eléctriques.

Cada diputat tendrâ en es seu asiento dos botons, un corresponent a una làmpara blanca, que voldrà dî *sí*, y s' altre a una làmpara rotja que voldrà dî *no*.

A una aparadora qu' hei haurâ darrera es President hei estarân possades totes ses làmpares, que s' encendrán en apretâ es botonet cada diputat.

De manera que tot serâ instantáneo.

—Se va a votâ tal assunto—dirâ es President.

¡Paf! totes ses làmpares enceses.

Llavô contarân ses blanques y ses rotjes y ja estarâ fet s' escrutini.

Si això s' establís an es nostre Ajuntament, causaria gran desconsol a molts de retjidôs, sobre tot an els qui no mes diguent que *sí* ó que *no* llueixen ses seues facultats oratories.

¡Perque la veritat es que molts de retjidôs, sols en ses votacions se coneix que no son muts!

**

Els diaris han duit aquests dies sa noticia de que un tal doctor Doyen ha fet s'operació de separâ dues nines de vint anys unip'es cartilago xifoides.

Aquesta operació ha fet obrí sa pipella a totes ses persones científiques.

Encara cridaría molt més s' atenció es que un doctô an que fos es de Soley separâs de sa política es caciquisme y tots els elements corcats qui la fan mal bé y qu' están aferrades a ella.

¡Això si que seria una operació de ver-tadê mèrit!

Y sobre tot de molt de profit!

**

Lletgim á un periòdic madrilenyo:

«El senyô Sagasta no ha anat a Palacio a causa d' un atac de bilis.»

No pot essê de menos que tenga bilis de més, amb tot això qu' ha passat a Barcelona.

Noves

Hem rebut sa memoria de la *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de las Baleares* y per ella mos enteram de la satisfactoria marxa de dita societat.

Agrahim s'a tenció.

**

Estam preparant un número dedicat an el malhaurat escultor mallorquí Llorens Rosselló.

Publicarém el retrato y varies de les seues obres.

També publicarém un article biogrâfic debut an el refinat escriptor don Joan Rosselló.

**

Dedicarém a la setmana Santa tot un número d' aquesta revista y en ell publicarém fotogravats de la processó d' el dijòus Sant.

Contam per realitzar lo amb la cooperació d' el intelligent *amateur* fotogrâfic D. Jaume Escalles.

En dit número darém també fotogravats de la festa d' els Rams, a la Sang.

Passatemp

JEROGLÍFIC

J. RAMOP.

Sa solució en es número qui vé.

Solució an es Jeroglific de dissapte passat: En es ball na Xerafina s' en du la palma entre totes ses atlotes guapes, y quant surt mitja dotzena de senyós li van darrera.
Solució a s'endevinaya: Sa lletra A.